

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
15 Ianuarie st. v.
27 Ianuarie st. n.

Essé in fie-care duminéca.
Redacțiunea in
Közép-utca nr. 395.

Nr. 3.

ANUL XX.
1884.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Corespondință intre dnii V. Alecsandri și A. Hurmuzachi.*

I.
Cernăuți 18/30 mart. 1865.

Iubite Vasilică!

Acum e la mine rândul a te întreba, de ai primit ambele scrisori și broșurile ce ți-am trimis? Sper și doresc cu nerăbdare să-mi răspunzi.

Fără să aștept însă până atunci, îți mai scriu și astăzi, numai ca să-ți spun, că — chiar acum am neșpusă bucurie de a primi scrisoarea ta și mulțămindu-ți mai întâiu, grăbesc a o citi.

Luni am avut o reprezentare foarte frumoasă. S'a jucat, cum ți-am mai spus, „Doi morți vii“, după dorința abonatilor, și s'a jucat bine, încât am putut fi mulțămiiți, care mulțămire a și manifestat-o publicul cu toată căldura. Mdme Fani a făcut pe Fercheșanca, și ar fi de prisos să mai spun, că a făcut-o pră bine, de vreme că nici rolul nu e pră greu. De și cam grosă, mai mult cât ar trebui, totuș avea bună înfășurare și ca amazonă, foarte elegantă. Nu am vădut pe dl Luchian, Millo in rolul lui Hagi Flutur și nu pot judeca, intru cât a ramas Comino îndărăptul Dlor Sale; acest rol însă este unul din cele mai bune ale lui, îl joca destul de firesce, și, fiind că s'a măsurat și ferit de esagerare, cu o comică neprefăcută și de mult efect; chiar și înfășoșarea-i era foarte potrivită. Evolschi era droșcariu lipovan pră bun, i-a nimerit de tot cântarea strigătoare sau văetătoare, adeca lungită și pocită și dialectul lipovano-român. Vlădicescu, om de netăgăduit talent și instinct de tot fericit, a jucat pră bine rolul seu. Chirimescu, aminterea actor pră inferior, a dat bine ro-

* Dl V. Alecsandri a binevoit a ne pune la dispozițiune această corespondință, cu următoarea scrisore:

„Mircesci 4 Gherar 1884.

„Domnule Vulcan.

„Pintre oménii cei mai însemnați și cei mai devotați cauzei naționale, din Bucovina, trebuie să numerăm pe frații Hurmuzachi. Unul din ei, Alesandru, era de o activitate neadormită pentru tot ce putea să deștepte și să întreție simțul naționalității române, care din nenorocire e înădușit sub nămolul germanismului, al iudaismului și altor „ismuri“ cotropitoare.

„Am fost dela 1848 in cōce ades in corespondință cu Alesandru Hurmuzachi și am păstrat câteva scrisori de ale lui, atingătoare de teatrul național din Cernăuți.

„Dacă credeți, că aceste epistole sânt de natură a oferi oare-care interes publicului cetitor, faceți bine de a le găsi un loc in fōia Dvōstre!...

„Al Dvōstre etc.

V. Alecsandri.

lul poetului cipelég Acrostichescu — și auzindu-i vorba și poesia, nu știu cum se făcu. că tot bietul Dimitrachi Ralet îmi viniă 'n minte; aș dori să știu, de m'am înșelat sau ba, prepuind că ai voit a-l copia pe el.

Apoi etă cum a fost reprezentată piesa ta, care pră mult a plăcut. Cred că n'ai avé pricină a fi nemulțămii. Cred lesne, că Luchian joca mult mai bine, — d'apoi el tot numai unul este. De-amă avé numai mai multe piese de aceste, reprezentarea tot ar puté reuși destul de bine.

După asta piesă a declamat Mdme Fani „Invocarea“, tipărită in fōia literariă, poesie făcută de ocaziune și de puțină valōre poetică; ea era cerută și făcută anume pentru scopul a mai șgudui tinērirea, a o indemnă la șirguintă, și a eșit, dar nu atât din inspirațiunea proprie a poetului, ci mai mult din indemn și ocaziune esteriōră. Declamată însă de Mdme Fani, ea a câștigat indoit și îndecit; vorbesc anume de acesta, că in adevăr declamarea a fost, o pot dice, perfectă. Ne-am mirat cu toții și am vădut, că dna Fani are vena, înțelegerea unei înșemnatte artiste. Vocea, accentuarea potrivită, redicarea (sau nu știu cum să dic) cuvintelor, a fie-cărei idei, mēșura și eleganța gesturilor, lipsa afectațiunii etc. au fost dovēdă, de toți recunoscută, de inteligința-i rară și de un simț foarte sănētos și delicat. Mi-au venit multe actōre de cele renumite, pe care le vedeam la Viena și aiurea, și pot spune, că cu asta declamare nu ar fi avut a se șfi inaintea lor. Etă o persōnă, care la un teatru bun, demn și mare, cam ar trebui să fie la reședința domnēscă, ar fi devenit o artistă pră 'nșemnată; îmi poți crede acesta pe deplin, după cum îmi și poți crede, că, pe cât o ierită vērsta și talia — fiind cam grosă — ea ți-ar puté joca roluri seriōse, adeca in piese seriōse și mai mari, spre toată mulțămirea ta.

Și Vlădicescu, cu repitiție potrivită, adeca ceva povățuire, ți-ar jucă după dorința rolurile potrivite talentului seu. Din nefericire, și el e numai naturalist, fără 'nvățatură, dar are mult talent, crede-me, și simț fin și bun. Din el s'ar puté face mult, un pră bun actor.

Ar trebui să-i culēgă, să-i alēgă și să-i povățuēscă cineva, și apoi tot nu ar fi atât de mare lipsa de actori bunșori, încât să nu mai aibă cineva gust și indemn de a scrie pentru teatru, și a scrie lucruri, care să-l ridice și să 'ndrepte gustul.

Imi inchipuesc de pildă pe acești doi, intruniți cu Luchian, Millo și alții 2-3, care ar mai fi, și din femeile mai bune pe atâtea, și etă că s'ar face o trupă, care de ocamdată ar ajunge, ar puté jucă și lucruri mai bune și ar susține cu oșeș-care onōre scena națio-

nală, până ce s'ar formă și ar crește o generațiune nouă, mai studiată și mai bună de actori.

Mai mare lipsă decât de actori, avem de bărbați ca tine, iubite Vasilică, care, pe lângă geniul de poet și autor, ar ave plecare și înțelegerea de a se interesa cu succes și folos la direcțiunea, seu macar inspectiunea superioară a teatrului. În Viena, ca în Berlin, ca în Petersburg și ca și la Paris, oameni însemnați și dignitari ai curții au astă însărcinare. În nefericitele principate toate sânt, după vorba moldovenescă, ca la nealți oameni.

Am fost însă foarte, foarte fericit, să ved, — că și în asta parte, adeca în privirea cultului artei dramatice desperasem ca de toate altele, — că ți-ai păstrat interesul, că nu te lasă inima să părăsești și să lași în decădere ce ai creat, că tot scrii și tot te interesezi pentru teatru, a cărui însemnatate în timpul și cu dătinile noastre nu se poate nega, și a cărui esistență dară este neapărată și trebuie dar spriginită și — nobilitată. Tot asupra ta, amice, rămâne asta sarcină grea, dar frumoasă misiune. Încă tot singur ești carele scrii și scrii tocmai ce ne trebuie, ce ne este potrivit. De Cogălnicean, Bolintinian știu că nu scriu de aceste. Pe Negruzzi poate că ar fi bine a-l mai indemnă, că comedia seu vodvilul lui: „Doi țărani și cinci cărlani“, trebuie să o numărăm între cele mai bune ce avem. Cred că și Carada, carele a scris: „Urita Satului“, (după cum aud, o prelucrare după „La petite Fadette“), piesă erăș bună, și unele canzonete, ar merita de a fi indemnă și pōvēțuit de tine. Inceț, inceț, s'ar mai ivi pōte și vr'un talent.

Nu-ți pot spune, ce mulțămire, ce satisfacțiune am, vedând, că și tu tot așa te revoltezi, te îngrețosezi de încercările, pornirile și apucăturile cele nebunesci și scârnave, treburii se dice, ale mai multor autori, actori și directori de teatru, cari aduc și introduc piese ticăloșe, în totă privirea, nepotrivite cu puterile lor și dară degradate și injosite de ei, și altele ăr cu efecturi uricioșe, silite, sfortate, tendințe rele etc.

Etă de ce te-am întrebat de Pascaly, auzind lăudându-l atât și tot odată, cumcă el jōcă „Idiotul“, care piesă din nenorocire s'a dat în anul trecut odată aici, (mai toate altele s'au jucat de 2 și 3 ori și mai mult în acești doi ani,) nu m'am putut dumeri, cum se dice, ce soiu de om seu actor trebuie să fie? De ai vedut „Idiotul“, me vei înțelege; pe lângă grēta, ce ți-o face, mi-a fost rușine, multă rușine, anume înainte străinilor, că se dau pe la noi de aceste; me bucuram din suflet când întâlneau pe un prost, căruia i plăcuse, — acesta, se înțelege, numai din interesul ce-l avem pentru teatrul român.

Etă dar de ce o privesc de o adevărată binefacere, că în sfērșit te-ai hotărit de a scrie și o dramă istorică, — scirea cea mai dorită, cea mai bună, ce mi-ai putut da. Arată-le calea, învță-i limba, învță-i tonul, stilul și cel nobil și poetic, precum anume și cel adevărat poporal, — învță-i gustul firesc, nestrictat, dar bine cult, și de a nu-și sceme, opăni și silii nebunesc fantasia și a-și umplē gura de frase gōle, pompoșe, care crepă ca beșicile, desgolind deșertul; pune-le un model, cu un cuvânt, seu mai bine că de multe, și Dumneșeu să te ție lung, lung, și să-ți conserve tot atât de lung totă puterea inspirațiunii tale atât de bogate și frumoșe! Încă odată îți mulțămesc pentru asta scire, că de mult doriaam a te vedē scriind și astfel de drame, făcēnd și la noi un inceput cu cele istorice, și mai că nu îndrezniam a te întreba, de ce nu o faci? Acum sânt foarte fericit, augurez căt mai bine și încep a mai prinde speranța de o îndreptare a teatrului nostru și a literaturii lui. Veđi, ce mulțămire imi face de

a-ți scrie, încât chiar nici ingrigirea de a te obosi, nu me mai opresce.

Acum abia ajuns a-ți spune ce efect și entusiasim a produs poesia: „Bucovina“, cântată doue seri după olaltă la teatru, carele cu ea s'au încheiat. Intēia oră în lunia trecută, și teatrul fiind foarte plin, și a doua și. S'a cântat anume la urmă ca să nu mai vie nimic după ea, că nimic n'ar fi putut fi mai frumos. Vlădicescu a cântat-o căt se pōte mai bine, ș-a pus totă silința și puțința și espresiunea, publicul a cerut repetiția, până când mai ertă puterile pe cântăreț; a plăcut dar foarte mult și musica. Un merit cred ca îl are acesta, acela de a fi potrivit cu caracterul poeziei; cel puțin, bine cântată, face asta impresiune. Așa ne-a părut și așa mi-a spus mai mulți, care pot judeca, și pe care i-am întrebat anume, umblând dela unul la altul, ca să le cer opiniunea. Etă că aici alăturat îți trimit asta melodie, rugându-te numai, că decă-i voi s'o auzi, să pui mai intēiu pe cineva, care știe bine, să ți-o cânte; că de nu o va cânta potrivit, pōte să-i schimbe lesne efectul. Pune ca să cânte pe Beni. Lemeș, carele acum trebuie să fie acolo și carele pōte te-a și căutat, că l'am îndatorit spre acesta, îi gătisem și un bilet pentru tine, dar ovreiu l a plecat nōptea. De ar fi acolo, (merge la Bērlad), ți-ar cântă-o pe vioră ș-apoi ar acompaña pe cine ar cântă-o din gură; cu acest chip ai auzi-o bine. Fă cum vrei, să binevoiesci însă a-mi spune, cum îți place? Totodată s'a și împărțit tipărită anume la teatru între public, carele a fost foarte mulțămit.

Pe lângă aceste îți mai trimit și vr'o 2—3 fragmente de balade poporale, sperând că pōte ți-or plăce indetul, ca să merite de a le cânta indeplinirea (completarea) seu de a i le face, după cum foarte mult te-ăș rugă. Etă ce me indemnă în deosebit încă la asta rugămintē! Melodiile lor, vechi și bētrānesci, sânt din cele mai frumoșe și originale, și au ramas nescrise încă, ca și multe altele. Miculi imi promisese de o sută de ori a o face, ce însă nu s'a întēplat. De atunci a murit și bietul lăutar Niculae, și acum dōră n'am voit a așteptă și le-am transcriș cu Lemeș și destul de bine; se vor și publica. Lemeș voesce, după acest indemn, a adună acum și acolo, anume pe la Bērlad, unde dice că ar fi niște lăutari bētrāni, și care mai știu multe; ar merita de a fi indemnă și mai mult. Îți spun, că anume melodiile „Cheiței“ și a „Pribegului“ sânt voinesci și foarte frumoșe și nu prē cunoscute seu răspândite, pe căt știu; celelalte sânt cunoscute, însă tot foarte frumoșe. Cum dice, aceste melodii se vor publica; ar fi bine dară, decă și tecstul, cores, indeplinit, îndreptat, s'ar putē publica. Atērnă dela bunăvoința, dela grația Musei tale, căreia me inchin dar cu multă plecăciune!

Acum de observarea ta în privirea foii noastre! Mai intēiu îți spun, că, impedecat de sănătate, nu sânt nici în fruntea ei, am fost numai un an, până ce s'a înființat, nici în comitetul ei administrator, nici în acela al redacțiunii. (Frate-meu George e între aceste.) Al doile îți spun, că pentru mine nici n'am adoptat ortografia ei și că articuli mei nici i-am scris cu ea, ci cu asta a scrisōrei de față; primită însă de redacțiune, trebuie să me supun. Nu am dorit, ș-am vorbit chiar în contra, ca să mai inmulțim și noi de aici numărul destul de mare al sistemelor ortografice, și anume nu a face chiar acum inceputul cu o asemenea cercare, care nu e apropos la ivirea unei foi noue, fiind că acesta nu-i inleznesc calea. Aceste dice, recunosc din alta parte, de și nu m'am putut hotări cel puțin pân'acum de a o adoptă, că are multă inleznere pentru scriere și e mai logică, decât multe. Aș dori și eu și fie-care om nepedant, ca Bucovina să nu se alunece pe căi lune-

côse, să cadă în extreme și să contribuie și ea a face despărțire între românii austriaci și cei din principate. Odobescu a spus această pră bine la timpul seu în Revistă. Sper, că tot ne va feri sorta de această, vedând anume că și Ardeleni și Ungureni s'au lăpădat de multe, multe esagerațiuni și s'au îndreptat în asta privire.

Ești foarte sever în privirea lor, poți ceva și peste dreptate; că aminterea sunt și eu în mare parte de socotină. De vei fi avut răbdarea a ceti articolii mei în foie, vei fi cunoscut poți această, că me măgulesc a nu fi scris acolo cu stil și limbă ardelenescă; cred că chiar și intraducerea cea mică din Filangieri nu m'am alunecat într'acolo, de și am dorit a face asemănarea cu originalul cât mai mare și bătătoare la ochi, în ea dar am *latinisat* ici-côle și mai mult, decât aș face-o altădată. M'ai fi îndatorit mult, decă mi-ai fi spus în totă sinceritatea, de ai aflat că și eu m'am cam „ardelenit”? — lucru de care me feresc, de vreme că nici odată nu m'am putut pră împacă cu limba adese ori grosolană, stropsită și urită a multor filologi. Din alta parte însă, me spariu și me întristez și de limba Moldo-Românilor. Citesce chiar numai jurnalul lui Rosetachi!

Acum încă numai să-ți răspund la observarea despre „Florin”. Le-am împărțit în 2 acte, pentru că le-a părut pră lung, și că anume — și acesta e adevărul — le eră pră ostenitor, având fie-care actor a se schimba de 3 ori. M'am interesat chiar atunci și m'am incredințat mai înteu, că se face cu destulă ghibăcie și nici cum cu vr'o schimosire mai mare, pe care nu aș fi învoit-o nici într'un chip. S'a tăiat la loc potrivit, când merg la judecătorie să se incredințeze de cuprinsul testamentului, la scena 8; am vedut că ômenii au destulă pricepere și rutină; poți fi de tot linisesc, că s'a făcut de tot pe nesimțite și potrivit. Nu crede, că aș fi putut da voie să facă o schimbare mai mare, ferit-a Dumnezeu; imi pare numai reu, că nu ț-am spus în data, dar scrisesem pră mult.

Imi pare reu, că la întrebarea despre Luchian nu-ți pot nici astăzi răspunde aminterea. La ultima represintare (de marți) teatrul eră acum destul de deșert; în parterre s'au plătit locuri pentru vr'o 60 studenți, ca să-l mai umplem; loge erau multe deșerte. Îți spun, că publicul e cam stors, fiind că nu e mare și nu se schimbă, ca în alte locuri. Etă pricina. E drept, că (pentru hatirul unor dame) vr'o câțiva tineri au mai cerut doue represintări pentru săptămâna viitoare, garantând plata a 20 loge; foarte bine, dar tot sânt sigur, că va fi deșert. Este și un *embarras* pentru actori, că li s'a dus orchestrul și au ramas acum cu unul de aici, foarte ticălos. Înainte de vr'o doue luni, seu macar înainte de 6 sept. ar fi trebuit să vie dl Luchian. Inscințasem atunci pe mai mulți, și-mi respușeră, că ar fi bine și s'au bucurat. Eu m'aș bucură pră mult de venirea dsale, anume pentru repertoriul ce-l are, că de acel de pân'acuma ne-am pră săturat și chiar astifel cum eră s'a și istovit — și acum tufă. Societatea însă s'a împrașciat și se 'mprășcie, și mai avem o bôlă rea și grea, lipsa de parale; aminterea ne-ar plăcē a petrece cât mai mult. Etă păcatul! Publicul cel mare n'are putința de a-și urmă plecării, și societatea, proprietării adeca, simțesc jertfele, pe care le-a adus teatrul, cheltueli pe care nu le duc pră ușor. Acum anume prelungindu-se érna, fie-care se grăbesce a fi cât mai curând la țeră, să se gătēscă de primăveră, care va nevăli de odată. Despre sală ar putē dispune, dar cred că fără folos. În sfērșit, vedă singur, incredințeze-se, de și i spun adevărul în totă sinceritatea.

Cât despre tractarea pentru anul viitor, apoi tot asta smintelă este. Trebuie să fi venit dlui mai demult. Mdme Fani ș-a câștigat simpatia seu spriginul acelor

proprietari anume, cari o și aduse (Costinescii), ei au dar plecare și îndatorire de a o susținē, și avēnd totă lumea de rude, au și partidă într'acēsta. Adevērat mai e, că Fani s'a și purtat și se pōrtă cu forte multă omenie și chiar delicatețā la tractare, la socoteli etc. și etă de ce are predisunere favorabilă în partea ei. E greu dară, după ce au început a tractă cu ea, a începe, fără pricină, cu altul. Intre noi dicēnd însă, pân'acum încă nu s'a făcut alcătuirea, trăgându-se tractările, de și fără pricină. Mai că aș întrebă, care ar fi condițiunile dlui Luchian, de și nu am însărcinare pentru această, și pentru care timp al anului? Dela Fani se cere, ca neapărată condițiune, să aducă o cântărețā, ca să scăpăm de cântecul grozav al Albescăi și de glasul herbuit al Dimitrescăi, care macar nu cântă fals. Se mai cere și un prim-amores, de și până ce este Vlădicescu, n'ar fi de mare trebuință.

Cugetă însă, de nu ar fi poți un chip, o posibilitate, ca să se întrunescă, asocieze macar pentru aici, Luchian cu Fani, ambele societăți. curățind dintre ele tot ce e pră mediocru și netrebnic? Poți că ar prinde bine la amēndoi; așā, de pildă, cred că Vlădicescu ar fi pentru Luchian, pentru Iași, o pră bună achisițiune; acolo, cum sciu, n'aveți cântăreț. Fani ēnsași ar fi bun câștig pentru Iași. Din potrivă, Luchian are, cum se dice, femei, dame, care cântă. De s'ar fusionā aste doue direcțiuni, ar fi poți un câștig pentru teatru; că aceste își împărtēsc Moldova; celelalte, de pe la Botoșani, (din anul acesta, de pildă,) să nu mai vorbesc de Roman, cred că nu merită a fi pomenite. (Fani jōcā la Bērlad, Galați și Brăila; etă dar posibilitatea de a susținē bine o trupă tot anul, de și sciu că ar avē greutăți, lucrul, ca tot acea trupă să mulțumescă și pe Iașeni și marțafoii din Galați și ovrei din Bērlad.)

Îți mulțamese pentru tôte scriile, anume și în deosebit pentru acea, că mai remai în țeră; de vreme că nu vrei să te oscinesci pe aici, de și slab și bolnav, am să vin eu rumai decăt, ca să te ved. Spune-mi însă, cât mai șeți la Iași? Doresc să o sciu. De au esit mai mulți decăt 2 numeri din fôia 'nfundată și le poți află, fii bun de a mi le trimite; vorbesc de pieșele jucate macar!

Nu mi-ai spus, de s'a jucat „Florin” la Iași? Cum? Cu ce musică? Te 'ntreb mult, răspunde cât vrei, dar fă-mi bucuria de a scrie

amicului teu și frate bun

A. Hurmuzachi.

L a f e r é s t ă .

a feréstă stau copiii
Și se uită în grădină,
Ved o pasere, și-o chiamă:
„Vină păsērică, vină!

Vin' degrabă prin feréstă
Și de feliu nu-ți fie frică;
Ai să stai cu noi la mēsă,
Noi au-ți facem ții nimică.

Veți afară viscolesce! ...
Vină și cu noi vei fi,
Pân' ce frigul ér va trece,
Pân' ce florile-or veni!“

Mama a deschis feréstă,
Fărmături a aruncat;

Paserea le ia in gușă
Și cu dênsele-a sburat.

Copilașii vor sê plângă,
Paserea de ce s'a dus;
Mama lor i ia in brațe
Și cu drag astfel le-a spus :

„Cu aripele-i intinse,
Uite, sbôră-'n grabă mare,
Păsêruica, bieta duce
Puișorilor n.âncare.

Are-un cuib, și-i cald in dênsul,
Puișorii stau in el;
Toți se uită prin ferestă
Pân' la cel mai mititel.

„Ore nu mai vine mama? "
Ei intrébă și suspină,
Când o vîd venind de-odată
Măicuța cu gușă plină.

De-ași vedê ce bucurie!
Și cum sar, cum ciripesc
Și bătënd din aripiore,
Lângă ea se grămădesc.

Fii căruî buna mamă
I dă parte din m.âncare,
I desmêrdă-i netezesc,
Și-i trimete la culcare."

„De-a veni ăr p.âsêruica,
S-o aduc la noi la m.êsă? "
„Nu! — șoptesc încet copîii, —
Las sê sbôre ăr a casă! "

Matida Poni.

Dus de val.

— Novelă. —

(Incheiere.)

Iulia se apropiă de el, smerită ca și cel ce-și cunoșce vina sa, și-i sărută mâna. Bêtr.ânul privi la ea cu blând.êtă, apoi o trase de m.âna, și-i ar.êtă loc pe un divan lângă el.

— Șeđi, draga tatei. Mai am o vorbă cu tine, o vorbă blândă, dar scurtă și la înțeles!

Iulia șeđu pe divan, și așteptă. Bêtr.ânul încep. :

— Iulia, eu ți-oiu spune, și tu ascultă până in cap.êt, apoi imi raspunde : da s.êu ba.

— Te ascult, tată!

— Tu știi ceea ce știe tot jurul, că eu s.unt om bogat, f.ôrte bogat. Averile mele, creditul meu n'are otare, casa mea, comerțul meu și t.ôte afacerile mele s.unt solide, f.ără p.âreche. Dar te 'nșeli, și se 'nșelă toți! Am fost avut, f.ôrte avut; dar astăđi s.unt s.êrac, f.ôrte s.êrac. Creditul mi-a fost mare, comerțul solid, averea — după cum se p.ărea — nesecată. Astăđi s.unt căđut; n'am avere, n'am comerț și n'am credit. Cap.rițiul norocului și p.écatele mele m'au despoiat de t.ôte. Eram avut, aveam sute de mii; astăđi s.unt s.êrac, n'am nici o pară. S.unt un cerșitoriu — mai mult; căci cerșitoriu iși p.ôte cruță on.ôrea; eu o am pus și ac.esta 'n joc.

Bêtr.ânul stăt. un moment, eră obosit. Apoi eră continuă :

„Am f.ăcut o probă. Aveam prospecte sigure s.ê-mi scap averea, numele, și on.ôrea. Mirele teu a fost om avut și pe lângă aceea respectat. Am p.ășit cu d.ensul in relațiuni comerciale, și i-am promis m.âna ta. Te-am promis unui om avut, cu nume, cu on.ôre și nobil. Am cugetat că fac bine, am cugetat, că lucrez in interesul teu : s.ê-ți las avere nestirbată, nume nep.êtat. și s.ê te las in brațul unui b.ârbat ce te știe și te p.ôte fericii. Dar tu cu mintea ta tineră te-ai amestecat in jocul meu, și mi-ai sfetit c.ârțile. Mi-ai tras dungă peste socotelele mele, și ađi s.untem perduți.

Iulia pl.ângea. Și cum sf.êrși bêtr.ânul vorba, se plecă 'n genunchi naintea lui.

Dar bêtr.ânul continuă :

— Stăi, draga tatei, încă n'am g.ătat. Colo 'n salon doi domni scriu. Știi ce? Eu conscriu tot ce mai află 'n m.ânilor mele, și le sequestrează in favorul creditorilor. Cum g.ată intr'o odaie, trag ușa, o sigilează, și 'ncep intr'alta. Cum vin ei dintr'o odaie 'ntr'alta, noi tot mergem naintea lor prin odăi. Și când vor sigila cea din urmă ușe — noi vom fi afară.

Iulia eschiamă cu durere : „Tată, dragul meu! "

— Stăi, s.ê sf.êrșesc eu, căci esecutorii vin, s.ê isprăvim cur.ënd. O f.êtă care fuge dela casa p.ărint.escă, in timp de n.ôpte, fuge ca mir.êsă — e compromisă. Și decă mai are s.ê aștepte noroc, nu-l p.ôte așteptă decăt dela cel ce o-a compromis. Tu ești compromisă, eu s.unt cerșitoriu, și-apr.ope de gr.ópă. Mai am o rogare. Poți s.ê đici da s.êu ba. Asta-mi va fi s.ărutarea cea de pe urmă cu care m'oiu duce la p.ărint.ii mei.

Iulia i-a inc.ociat picior.elle cu m.ânilor am.ëndou. : „Tată dragă! "

Dar bêtr.ânul a continuat :

„Sandru e tiner avut, e cavaler, e nobil, e generos. Și, c.ă-l stimezi mult, am dovedii; căci ți-ai incredat lui s.ôrtea, norocul și on.ôrea. Primesci m.âna lui? Da s.êu ba!

— Primesc — primesc — o primesc!

— Iți mulțămesc, — đise bêtr.ânul, și scol.ându-se chemă un servitoriu.

Servitorul ascultă mandatul, și eși.

Și intră pe ușe, cu față seri.ôsă și resolută, dar bună și blândă — Sandru.

Pe fața lui puteai ceti, că el știe t.ôte, și vine cu lucrul seu isprăvit.

— Domnule, — đise bêtr.ânul. Am vorbit cu f.êta mea. Ea te primesce de b.ârbat. De stima ei ești convins. Nu o-am silit cu un cuv.ënt leg.ânat. Vrei, nu vrei?

Luntrea eră pe val, și valul fugia...

— Domnule, pentru mine e on.ôre și fericire!

— E bine, — đise bêtr.ânul, și redic.ându-și m.ânilor i binecuv.ântă.

Apoi se plecă la Iulia, și o s.ărută ferbinte.

— Te iert, — đise, și-și sterse lacr.âmile ce-i curgeau.

Apoi se adresă c.ătră ea cu blând.êtă:

— Iulia, un moment vreu s.ê vorbesc cu Sandru, fiul meu.

Iulia i s.ărută m.âna, și eși.

Bêtr.ânul se apropiă de Sandru, și privi lung in ochii lui.

— Fiule, — đise. Poți ca s.ê-mi implinesci o cerere?

Tinerul se plecă cu modestie:

— Cu c.ât voiu put.ê s.ê-ți fac mai mult serviciu, cu at.âta voiu fi mai fericit.

Am s.ê primesc niște ômeni. Tu vei fi lângă mine, vei privi și vei ascultă. Va fi o visită nepl.ăcută. Promite-mi, că tu vei fi mut și surd. Vei ascultă cu răbdare și vei privi cu s.ânge rece, și peste t.ôte: vei

Amazonă turcomană.

lăsa să isprăvesc eu, și nu te vei amesteca în aface-
rile mele. Să-ți placă seiu să nu ți placă, vei lăsa să
fie așa. Promite-mi, te rog!

— Me jur! — duse tinerul.

— Îți mulțămesc! — duse bătrânul, și luându-l de
mână îl conduse într'altă odaie.

Aici așteptă un servitoriu.

— Spune acelor domni să vină, — duse bă-
trânul.

Servitorul eși, și îndată intrară trei soldați in-
armați.

Unul dintre ei păși înainte.

— Domnilor, — duse. Dvóstre sciți de duelul ce
se 'ntemplă în noaptea trecută. Unul, un nume mare și
stimat — a ramas mort — noi, trâmisi de lege,
cautăm ucigătorul.

— L'ați aflat! — duse bătrânul. Eu sânt, étă-
me-s!

Sandrul stătú frapat, soldatul făcú un paș, dar bă-
trânul viri mâna în sîn, scóse un pistol, și-l des-
cărca.

Toți săriră într'un minut, dar târdíu.

— Băiete, parola ce-mi dăduși! — strigă cătră
Sandru, apoi își dădu sufletul.

* * *

Apa face valuri, și valurile spume.

Așa e și vieța: val peste val; și valurile fac
spume.

Omul e o frunză mică pe un val mare. Valul se
mișcă, omul merge, când pe sus, când pe jos, din val
în val — merge, portat.

Mare parte din calea vieții o facem — duși, fără
scire și chiar fără voie, portați de val.

Unul ajunge la mal și scapă; altul ajunge 'n vâr-
tej, și se confundă.

Sandru a pornit în lume, să o vėdă, să o cu-
nóscă.

Dar a fost tiner — valul l'a luat, și l'a dus — l'a
dus — și l'a tot dus; din val în val, până s'a aflat
unde nu a cugetat.

A fost tiner; aplicat la aventuri, la întemplări ro-
mantine.

Acestea l'au pus în serviciul unei dame angajate
deja la un rol romantic — l'au pus pe val, și va-
lul s'a dus cu el.

Ferice pe care valul cel dintėiu îl aruncă 'n mal.
Dar e sórtea nóstră că dintr'un val treci într'altul, și
eră 'ntr'altul, Dđeu scie când și unde vei aunge la țer-
muri verđi.

Așa a pățit Sandru.

Când s'a tređit a fost angajat, și amb țiunea unui
tiner nu retireză.

Sandrul, după cele întemplate și-a tras de sémă,
și-a exclamat: „Dómnne, unde stau, unde am ajuns!”

Departe, acasă, îl așteptă părinții lui doritori, și
visėză visuri cutezate și dulci.

Și-l mai așteptă cineva: o copilă scumpă și bună
ca un ánger, care-l așteptă ca pe mire, care plánge la
suvénirea lui, care măsură đilele cu đile din vieța pá-
nă-l va revedé.

Și apoi aceea revedere!

Ea bună, el réu; ea credincióasă, el mincinos; și
nu i-a ramas o vorbă de mângăere pentru ea, care
și-a jertfit petreceri, đile bune, noroc și vițoriu pen-
tru el.

El s'a jurat și a mințit; ea nu s'a jurat, dar și-a
ținut cuvėntul. Și și-a ținut dragostea, și credința ne-
strămutată; ér el a făcut aventuri, și s'a jucat cu dra-
gostea și binele unei copile ce l'a iubit.

Sėrmana Marie!

Astfel cugetă Sandru; și eră stătea și eră cugetă.
Căută scăpare, dar nu află!

Doue umbre stăteau lângă el și-l trăgeau cătră
ele. Dincóce umbra părintelui Iuliei care și-a stins vieța
pentru o crimă a lui — i legă de suflet binele unicei
copile, la care el i-a ajutat a să compromite, care în
lume stă singură și orfană, dar căreia își dăduse pa-
rola de bărbat. Dincolo o altă umbră, blândă, inocentă,
iubitóre, care și-a jertfit tóte pentru el.

Umbra cea albă strigă din ceea lume: „Mi-ai pro-
mis, ți-ai dat cuvėntul — eu din ceriuri te controlez”;
umbra cealaltă, a Mariei, strigă de pe pământ: „Te-ai
jurat, eu ți-am cređut și te aștept”. Umbra cea albă se
provocă la parola, la onórea lui, umbra Mariei viniă
plángătóre în visurile lui, se provocă la un jurământ și
la lacrămile ei. Și apoi inima dicea: „Te-ai angajat
fără de mine, nu m'ai întrebat, eu am iubit odată, mai
mult nu pot. Eu remán a Mariei, tu mergi fără mine.”
Inima eră un copil cerbicos, care n'ascultă și nu pri-
cepe motive.

Și el s'a prins de inima, și a đis: taci; dincolo
me légă un vis dulce care nu-l voiu uită în veci, din-
cóce me légă parola și onórea. Maria nu e compro-
misă, lumea e mare, ómeni sânt mulți în ea, mai buni
și mai nobili de cât mine; dar Iulia e compromisă în
ochii lumei, e orfană și e sėracă, și eu i-am dat mâna
la nenorocire. Taci inimă, încėtă de a mai bate, încėtă
cu totul, cu atata mai bine.

Apoi și-a căutat sentinela cea sântă, ce eră me-
nită să-l mângăie, să-l întărescă și să-l controleze în
óre de ispită: buchetul de „nu-me-uită” ce-i-l dăduse
Maria, — l'a căutat să-l ardă; ea și ucigătorul, care
taie și ucide ce-i stă 'n cale, și nu caută la păcat.

Dar acel buchet nu s'a lăsat. Acel buchet sciă
vorbi, se părea că vorbește sufletul Mariei din el.

„Sandre, — dicea buchetul, — te-ai jurat, ai luat
numele lui Dđeu indeșert, și Dđeu pedepsește păcatul.
În nóptea nunții îți va vini la ferestă o fetă palidă, îți
va povestí tóte suvenirile junetii, apoi un vis dulce,
visul dragostei, apoi te va blăstémă. Mirėsa-ți va ríde,
ea va plánge; mirėsa va ședé cu tine și-ți va spune
vorbe de om, ea va alergá pe la ferești, prin aer, cu
vėntul, cu erna și cu vėra, și-ți va spune șópte dintr'
altă lume. Mirėsa te va desmerdá până vei fi tréz, dar
ființa cea palidă te va blăstémă în vis.”

Și nefericitul tiner le audiă tóte, audiă cuvinte ca
și când ar vorbi ea, Maria.

Și și-a pus mâna pe frunte și a pláns: „Dómnne,
ce am făcut, unde sânt!”

* * *

Amorul e dulce; bombon pentru copii; dar pa-
rola, onórea sânt decórea bărbatului!

*

Iulia ședea pe divan, Sandru vis-à-vis. Iulia pri-
viă la el cu o privire melancolică.

— Iulio, — începú tinerul; — doue săptămáni, și
va sosi nunta!

Iulia stătú blândă și ținți ochii 'n pământ.

— Așa a voit tatăl meu! — duse cu un vers
móle.

Tinerul tresári cumva.

— Așa a đis tatăl teu, Iulia? Și tu, tu Iulia?

Iulia tăcú.

Tinerul rumeni la față. Apoi o prinse de mână.

— Iulia, te stimez mai pe sus de tóte; voiu jertfi
ori-ce pentru tine, m'a aruncat sórtea în calea ta, spre
binele seiu spre réul teu; dar eu n'am nici merit nici
vină. Ar fi păcat să ascunđi ceva.

Iulia tăcú un moment, apoi cu față rumenă privi
în ochii lui.

— Sandre, te stimez mai mult decât pe ori-cine în lume; și decă așa mai puté iubi pe cineva în vieță, pe tine te-aș iubi, — dar — și aci-i întinse amândoué mânilé cu o privire blândă — dar eu — iubesc pe altul.

Intr'un minut s'a deschis ceriul, și Sandru n'a mai vëdut nimic, de lumină; apoi s'a întunecat tóte, n'a mai vëdut nimic de întunec.

Décăđi dómne, pe alta iubescé și el, de aci atáta durere!

Dintéiu s'a deschis ceriul cu lumina; dar apoi s'a deschis iadul cu întunecul.

— Insédar Iulio! Tu ești orfană și sêracă, eu sânt avut. Bêtránul nostru pãrinte te-a incredințat mie cu gură de mórte; eu imi țin cuvântul, și ești datóre și tu sê-l țin.

— Pentru că-s sêracă? Dđeu sê-ți resplătésca atáta bunátate! Dar nu e așa, Sandre! Tatál meu a falit, și a devenit sêrac, intr'adevêr fôrte sêrac; dar eu am avut o mamă bună, ea mi-a lásat o avere frumușică, și aceea e neatinsă. Eu nu sânt așa sêracă precum cugeți, am atáta, cu cât pot sê trăiesc fericită.

Fața tinerului se 'nserină, ochii i ardeau și ini-ma-i bâtea.

Așa au stat un timp. Nici unul nu sciá cum sê mai incêpă.

Fața tinerului erá luminată, dar fața Iuliei erá trasă cu vëlul durerii.

— Sandre, în relațiunea nóstră duse óre-care rol onórea; nu sciú care avú rol mai mare, onórea sêu amorul? Spune-mi réu îți cade descoperirea mea?

Sandru l privi cu fața deschisă.

— Ba, Iulio! Nici înima mea nu e liberă! Pe mine me așteptă o copilă, bună și blândă ca un ánger, și o iubesc ca sufletul meu...

Iulia sári în picioare, tipă cu bucurie, și nici ea nu mai sciea cum — îl strânse cu amândoué mânilé, și strigă: „Dómne, cel ce 'ntorci réul spre bine, ție-ți multámesc!“

* * *

Vieța e ca valul mării. Omul pe el o frunđă mică.

Valul se mână. Unul ajunge la mal și scapă, altul ajunge 'n vârtej și sê confundă.

Pe Sandru l'a purtat valul, dar în urmă a scăpat la un mal verde.

În trei đile a pornit, și 'n câteva đile a sosit la casa pãrintésca.

Acolo îl așteptau pãrinții cu vorbe dulci, și Maria cu dragoste dulce.

— Vieța e o mare, — đise tinerul, — dar am scăpat, étă-me-s aci, te iubesc.

— Omul e frunđă mică, — đise Maria, — dar étă-me-s aci — te iubesc.

„Te iubesc“ o vorbă ce ajunge cu suferințele unei vieți întregi.

Și tinerii nóstri peste puțin timp au repetat acésta vorbă în fața altariului, naintea lui Dđeu.

Și după aceea o-au repetat mult timp, de multe ori; și totdeuna a fost dulce.

V. R. Buticescu.

Descălecarea a doua a Țării muntenești.

*Genealogia familiei Monea din Veneția dela Grigorie visti-
tierul lui Negru Vodă 1185.*

(Urmare.)

Castelul Cuteburg se află în ținutul Sighișorei la depărtare de 28½ kilometre de Olt, și Oltul formă în

epoca acésta frontiera de miédă-nópte a Țării Făgărașului (terminus Blacorum). Dincolo de Olt se aflau cavalerii teutoni, ér dincóce Blachii.

Tot în același an 1223, regele Andreiu al II-lea intr'o diplomă, ce o dase mănăstirii Cărța din Țera Făgărașului, adauge următóarele cuvinte: De asemenea confirmăm în privilegiul de față și pământul, pe care l'am scos de sub jurisdicțiunea Blachilor (Item etiam confirmamus in presenti privilegio terram quam prius eidem monasterio contulerimus, exemptam de Blaccis. (Fejer, III 1. 400.)

Așa dar la anul 1223 în togma ca la a. 1211 și 1222 Făgărașul ne apare tot ca Terra Blacorum sêu pământ românesc, tot ca o provincie autonomă locuită și administrată de români.

Continuitatea istorică a Românilor în țera Făgărașului o putem urmări și de aici înainte până pe la jumătatea secolului al XIII-lea.

În anul 1224 regele Andreiu al II-lea acordă coloniilor sásesci din Transilvania áncă un deosebit beneficiu, ce nu-l avuse până aci, anume le confere dreptul, ca sê pótă folosi în comun cu Blachii și Bisenii pădurile Blachilor și ale Bisenilor (Praeter supradicta, silvam Blacorum et Bissenorum cum aquis, usus communes exercendo cum praedictis scilicet Blacis et Bisenis eidem contulimus. (Fejer, III 1. 443.)

Tot odată regele îngrijat, ca nu cumva Români și Bisenii sê pretinđă óre-cari servicii feudali dela Sași pentru acésta comună folosire a pădurii, dênsul adauge în diplomă áncă următóarele cuvinte: Și pentru acésta comună folosire (óspeții teutonici sêu coloniele sásesci) nu vor avé sê facă nimerui vre-un serviciu (nulli inde servire teneantur). Cuvinte, cari se rapórtă espres la cestiunea acestui usufruct.

Blachii din privilegiul regelui Andreiu, erau după părerea unanimă a istoricilor transilvani: Români din Țera Făgărașului; ér „sylva Blacorum et Bissenorum“ nu putea sê fie de cât un complex de păduri dincolo de Olt în partea de miédă-nópte-rêsărit a Țării Făgărașului, acolo unde cu doi-spre-đece ani mai înainte găsim niște vaste tăieturi de păduri (indagine Almage, indagine Noilg ant, indagine Nicolai) și care teritoriu până astáđi se numescé ținutul pădurilor (Erdövidék), ér Carpații despre România și Moldova se numiau în tóte diplomele de atunci numai alpes ultrasilvanae și montes nivium.

Un important document relativ la Țera Făgărașului în secolul al XIII-lea, îl descoperise pe la anul 1844 istoricul transilvan contele Iosif Kemény.

Conținutul acestui memorabil act este următorul:

La anul 1231, un străin anume Gal fiul lui Vid, din comuna Bord în ținutul Ernotului se presintă înaintea Capituluului din Alba-Iulia, și declară, că de și dênsul a cumpêrat moșia Voila dela Buiul (Puiul) ficiorul lui Stoian, dar avênd în vedere, că moșia a stăpânit'o din strămoși în moși și pãrinți tot Trul fiul lui Cior, și acest pământ s'a ținut totdeuna de Țera Făgărașului, áncă din timpul, când se đice, că Țera Făgărașului se ținea de Țera Bulgarilor, din acésta causă și ca sê nu aibă mai mult nici un proces, dênsul declară, că restitué moșia Voila lui Trul, care l'a și despăgubit pentru banii, ce-i dase lui Stoian.

În acest document posesiunea românilor în Țera Făgărașului apare continuă. Gal voine sê ajungă în posesiunea moșiei Voila, nu prin donațiune sêu ocupațiune, ci o cumpêrase cu bani dela Puiul, însé moșia erá a lui Trul, pe care o stăpânise áncă pãrinții, moșii și strămoșii sei începênd dintr'o epocă fôrte depărtată, epocă, care se perde în memoria ómenilor din Făgăraș (a tempore humanam memoriam transeunte). Tot

odată Făgărașul apare aici ca singurul oraș de egemonie în Terra Blacorum, și anume începând din un timp foarte obscur, în care se dice, că Țera Făgărașului s'ar fi ținut de Țera Bulgarilor (a temporibus jam quibus ipsa terra Blacorum terra Bulgarorum extitisse fertur ad ipsam terram Fugros tenta fuerit).

Nu aflăm așa dar pe la a. 1231 nici cea mai mică schimbare în starea politică a Țerii Făgărașului și nici o urmă de scădere a populației agricole în așa numita Terra Blacorum.

Cu șese-spre-zece ani mai târziu pe la anul 1247 o diplomă a regelui Bela IV face amintire de un Stanislav, Woiawoda Olachorum, cel mai vechiu voivod român cunoscut până astăzi în părțile de răsărit ale Oltului (a fluvio Oltae et alpibus ultrasilvanis totam Cumaniam excepta terra Szeneslai Woiawodae Olachorum, quam eisdem relinquimus, prout idem hactenus tenuerunt. (Fejer, IV. 1. 448).

Dar unde domnia acest Stanislav, Woiawoda Olachorum, și anume, care era Țera său teritoriul politic al Românilor dincoace de Olt?

În tot secolul al XIII-lea, după cum am văzut, numai o singură Terra Blacorum ne este cunoscută în părțile de răsărit ale Oltului, și acesta era Țera Făgărașului. Făgărașul era ținutul privilegiat al Românilor dincoace de Olt; Făgărașul era pământul, pe care-l stăpânise Românii și până aci fără nici o ingerință din partea regilor Ungariei său a Voivoșilor transilvani (eisdem relinquimus prout idem hactenus tenuerunt). Tot ce se află dincoace de Olt în partea de mijloc și a Carpaților era pentru regii Ungariei și pentru bisantinei Țera Cumanilor său Cumania (a fluvio Oltae et alpibus ultrasilvanis totam Cumaniam).

Putem așa dar să afirmăm cu deplină siguranță, că Stanislav „Woiawoda Olachorum” din diploma regelui Bela, era un voivod român din Țera Făgărașului, și acest fapt ne probează că Făgărașul pe la anul 1247 încă nu era părăsit.

Pe la anul 1252 se mai face încă odată amintire de românii din părțile de sus ale Oltului. Anume regele Bela IV conferesce în anul 1252 contelui Vincentiu ținutului Zek, care după cum ne spune textul diplomei se mărginea cu ținutul Românilor dela Cârța, cu teritoriul Sașilor din Brașov și cu ținutul Secuilor din Sepsi (terram Zék, quae quondam Saxonis Fulcun fuerat . . . inter terras Olachorum de Kirtz, Saxonum de Barassu, et terras Siculorum de Sebus existentem (Fejer, IV. 2. 147).

Care era însă pământul românilor dela Cârța, terra Olachorum de Kirtz? Se află ținutul acesta în partea de răsărit a Țerii Făgărașului, după cum crede Benkő, ori era situat în partea de mijloc-năpste a Oltului în apropiere de castelul Cuteburg astăzi Kreuz, cestiunea credem e de interes cu totul secundar. În tot cazul se constată prin această diplomă, că părțile de sus ale Oltului, pe la anul 1252 erau încă impoporate cu români.

Așa dar în tot timpul, cât ține dela începutul secolului al XIII-lea și până la anul 1247 său 1252, nu vedem de loc nici o schimbare în starea populației din Țera Făgărașului, nici o alterare în fisionomia politică a acestui teritoriu. Făgărașul ne apare în fiecare deceniu cu vechile sale frontiere, cu vechia sa populație și ca o provincie cu administrație autonomă română.

Dar, dela anul 1252 încôce în curs aproape de patru-zece de ani, o tăcere adâncă se întinde peste românii din părțile de sus ale Oltului, fântânile istorice până aci atât de abondente, nu mai fac de acum înainte nici o amintire despre românii din Țera Făgărașului. Abia la a. 1291 Făgărașul apare de nou într'o di-

plomă a regelui Andreiu al III-lea, însă de astă-dată mai mult ca un oraș părăsit și fără stăpân.

În luna lui martie 1291 camera transilvană se întruneste la Alba-Iulia și regele Ungariei Andreiu al III-lea se prezintă în persoană la această adunare. Numai un singur lucru ne este cunoscut din decisiunile acestei camere și anume magistrul Ugrin cere cu această ocazie dela regele Andreiu să-i restituie Făgărașul și Sămbăta, cari după cum susține dânsul ar fi fost ale predecesorilor sei. Dar cestiunea Făgărașului se vede că era mai importantă de cât o simplă afacere de proces. Regele Andreiu se feresce ca să decidă cestiunea Făgărașului numai pe baza propriei sale autorități (regia autoritate) după cum se întâmplă în cele mai multe procese. Ci dânsul consultă mai întâiu în această privință pe toate națiunile din Transilvania, anume pe Sași, pe Secui și pe Români și numai după aprobarea tuturor națiunilor transilvane dânsul adjudecă Făgărașul lui Ugrin.

Așa dar la anul 1291 ni se prezintă pentru întâia oară un fel de ingerință a regelui Ungariei în teritoriul Românilor, său în vechia terra Blacorum. La a. 1291 Făgărașul, orașul de căpetenie de pe malurile de sus ale Oltului, nu mai este în mâna Românilor și ținutul Făgărașului nici nu se mai numesce terra Blacorum. Dar diploma regelui Andreiu ne oferă încă o împrejurare foarte momentosă.

Anume regele Andreiu în actul de față, nu ne spune, că în privința reclamațiunii lui Ugrin s'ar fi ascultat și posesorul de atunci al Făgărașului, din contră regele, trecând cu o tăcere adâncă peste această momentosă împrejurare și constatând numai faptul, că dânsul a ascultat pe Sași pe Secui, și pe Români, rezultă în mod evident, că posesorul Făgărașului, voivodul său capul administrativ al acestei provincii nu a fost prezent în camera dela 1291; rezultă, că Făgărașul în timpul acesta era un oraș așa dicând de jumătate părăsit, și ocaziunea era binevenită pentru magistrul Ugrin ca să ceară restituirea Făgărașului.

O interesantă lumină asupra acestei cestiuni ne oferă un document al regelui Andreiu al III-lea din a. 1293.

Anume în epoca această se ivesce de odată o mare emigrațiune a Românilor din Transilvania. Faptul este pe deplin constatat prin un document din anul 1293. Într'o diplomă, ce o dase regele Andreiu al III-lea capitulului din Alba-Iulia, dânsul intercalază următoarele memorabile cuvinte:

„Având în vedere, că noi constrinși de guvernul, ce l'am primit, și după ce am ascultat consiliul tuturor baronilor noștri, ce au fost prezenți la ședință, noi am fost ordonat să chiamo înapoi pe toți Românii, cari locuiesc pe moșiile nobililor său pe ori ce alte moși precum și pe românii din satul nostru regal Szekes, și am fost ordonat să-i aducă înapoi și chiar să-i silască a se întorce, pe cei ce nu vor voi să vină de bună voie, decât cumva ei n'ar ascultă de ordinul nostru dat în această privință*.*

(Încheierea va urmă.)

* Fontes rer. austr. II. Abth. XV. 1. 185. 1293. Andreas . . . Ea propter ad uniuersorum noticiam harum serie volumus peruenire. Quod cum nos constricti suscepti regiminis aculeis, habito consilio omnium baronum nostrorum nobiliscum assidencium uniuersos Olacos in possessionibus nobilium, vel quorum libet aliorum residentes, ac predium nostrum regale Sekes vocatum, ordinassemus reuocari, reduci et eciam compelli, redire iuuitos si forte nostre in hac parte non acquiescerent parere iussioni.

Teche-Turcomanii.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 9. —

Turcomanii aparțin rasei mongolice. Numerul lor se urcă la un milion și jumătate. Ei șed în deșertul care se estinde dela marea caspică până la lacul Aral, și duc o viață nomadă. Se împart în mai multe triburi, între cari escelează teche-turcomanii prin curagiul și prin spiritul lor resboinic.

Aceștia locuiesc pe colinele nordice dela Kjurjan-Dagh până la Cherv și se împart în două grupuri de frunte: primul se numește Merv-Teche și acesta ocupă șesul dela Merv; al doile poartă numele de Achal-Teche, acesta se află pe lângă marea caspică, la partea nordică a otarului persic. Înainte cu doi ani Rusia a purtat resboiu în contra acestui trib, care s'a luptat atât de vitejește în contra armatei rusești cutropitoare.

Numerul teche-turcomanilor se poate calcula după numărul locuințelor lor; fie-care locuință are șe deie doi soldați; numărul total al locuințelor se urcă la 60.000, prin urmare teche-turcomanii pot să pună pe picior de resbel o armată de 120.000 ostași.

În privința religiei, ei aparțin izlamului și vorbesc turcesce. Ocupațiunea lor cea mai plăcută este lupta și prăda; se și duc până 'n Turchestan, Herat, Chorossan și țin în frică neconținută poporațiunea de acolo.

Bărbații poartă haine lungi de lână și căciula de miel, ca și curții; sunt robusti, au față lată, ochi mici.

Obeceiurile lor sunt foarte simple. Ei nu țin mai multe soții, nu-și închid soțiile în harem, ca și turcii; de aceea femeile lor nici nu poartă vâl, umbă liber pe strade, ba dealătura bărbatului ele se duc și în resbeluri.

Ilustrațiunea din numărul prezintă infățișează o amazonă turcomană. O figură robustă și curagiosă e această, care e pusă ca sentinelă, până când ostașii oboșiți se odihnesc. Rădemată de spatele cămilei sale și ținând pușca gata de descărcare, petrece cu luare aminte încordată mișcările dușmanilor, și îndată-ce vede ceva suspect, își descarcă pușca și astfel chieamă la luptă pe ai sei.

I. H.

Idei și principii economice.

1) În o țară cu industrie proprie și înaintată usura capitalelor are tendința a se micșora, ér prețul pământului tendința a crește; în țările agricole — din contra usura capitalului crește și prețul pământului scade.

Acest fenomen economic nu se poate schimba prin legi contra usurariului; fie acele cât de severe, ele aduc numai puțină alinare ca și bolnavului mijlocele paliative contra unei bôle cronice.

2) Concurența e lupta pentru existență.

Concurența între puteri egale, între două seu mai multe națiuni seu staturi, care se află pe un grad egal de cultură, e binefăcătoare, căci eftinesce prețul marfeilor, potențiază spiritul de producere, de invențiuni și în acelaș timp meliorază calitatea productelor muncii, va să dică acesta naturală emulațiune e cel mai puternic motor de progres și de civilizațiune.

3) Concurența între puteri neegale, între două națiuni — state — de grad de cultură diferită, de exemplu de un stat agricol, și un stat cu o industrie înaintată, acesta concurență aduce la exploatarea, sărăcirea, ruina și pierderea independenței economice și politice a celui mai debil față de cel mai puternic.

Acosta concurență nenaturală care se poate nami

cu adevăratul nurae „răpire“, o vedem îmbrăcată de statele celea puternice — de exemplu Anglia, Germania cu cuvintele frumse, de ducerea culturai la poporele semi-selbatice“.

Adevăratul scop al acestui soi de cultură este a desființa toate centrele locale în favoarea comerțului respectivelor state fericitoare de popore. Contra acestei așa numite concurențe a liberului schimb poporele mici se pot apără de exploatare prin sistemul protecționist, de și în multe casuri și acesta apărare devine ilusorie față de puterea majoră.

4) Luptele pe terenul economic și comercial sunt petra de incercare a națiunilor de sine stătătoare.

Pe terenul economic, prin us seu abus, se formează interese străine în un stat, pe basa cărora se reclamă drepturi de scutirea acelor interese străine, de aici intervențiuni străine în afacerile interne care se termină cu pierderea independenței.

Acestui amestec pentru scutire de interese străine vedem îmbrăncită pe Turia, Egiptul, India și alte.

Pretinsele drepturi ale Austriei la Dunarea de jos încă se basază pe astfel de interese.

5) Împărțirea muncii este fiica dulce a progresului și urmarea naturală a diferitelor facultăți corporali și intelectuali ale omenilor. Cu cât acesta împărțire este mai perfectă, adecă cu cât ocupațiunile la un popor sunt mai diferite, cum se vede de exemplu în țările industriale, cu atât schimbul diferitelor produse de muncă între membrii țării fiind mai viu — crește mai tare valoarea muncii, adecă valoarea tuturor marfeilor, prin urmare cu atât va fi progresul mai mare și mai general și bunăstarea peste tot mai înfloritoare.

Ioan Roman.

Doine din popor.

— Din giurul Selistei în Ardeal. —

I.

Doarul dela bădița
De l'aș puté apucă,
L'aș ará, l'aș sēmēnă,
L'aș pliví, l'aș secerá,
Și l'aș face stog la șurá
Și l'aș imblătí singurá,
Și l'aș frământá 'n inele,
Pe pofa inimei mele
Ș-aș face-o azimióră,
Cóptă 'n sin la inimióră!

II.

Cine m'aude cântând,
Crede că n'am nici un gând;
Dar gândul care-l gândesc
Și șelénd me ostenesc.

III.

Ce vii bade, târđior,
Ori de mine nu ți-i dor?
— Ba ȑeu, mândro, mi-i dor tare,
Nu pot trece, valea-i mare
Și valea-i cu holovani,
Nu pot trece de dușmani
Și valea-i cu petricele,
Nu pot trece de guri rele.

Nicolae Borza.

Cronică bucureșcă.

— 8, 20 jan. 1884.

(Prins cu mâna 'n sac! — „Boboteza“. — Balul societății „Carpații“.

„Bună dimineața la Moș Ajun* și „Anul nou cu norocire!“ eă două urări cari se repetă de vécuri, una opt zile după cealaltă.

Sânțele siguri, nu me indoiesc, că nu e creștin și nu e om care se aibă ideie de măsura timpului, fie după cãlindarul nou, fie după cel vechiu, s'eu chiar după amândouă, ca bună-oră noi Românii, se nu scie cu prilejul căror zile se adresază aceste salutări.

Sigur și eu despre acesta, ca și dv., me voi feri d'a căde în repetire povestindu-ve astăzi erăș ceea ce v'am povestit în anul trecut. D'altmireli asta n'ar fi de cât culmea plagiatului inocent. Și mai mult încă me voi feri d'a înșira literă cu literă liniile altora dându-le ca drept ale mele, cum de pildă are tristul obicei se facă cronicarul dela „Independența română“, ceea ce e culmea plagiatului vrednic de osânda furcilor.

Ca se nu credeți că ponegresc pe nedrept ca babele clefătoare, pui față 'n față corpul delictului cu textul original, rugându-ve se citiți cronică „Courrier de Paris“ din nr. dela 29 decembre 1883 al diarului din Paris „L'Univers illustré“ semnată „Gerome“ și s'o comparați cu „Échos mondains“ semnat de „Claymoor“ din nr. dela 3 jan. an. c. al diarului „L'Independance roumaine“ din Bucuresci.

*

Tipărind pe românesce cum obicinuesc cutare scriitor de istorie, cutare ticluitor de geografie s'eu cutare alcătuior de nu mai sciu ce, tot i remâne acestui haiduc de un nou fel, meritul unui traducător, căci de și o așa lucrare e vecinic o traducere próstă, schilodă, totuși e o traducere. A plagia însă cronică franțuzescă a unui franțuz și a o servi publicului tot în limba lui cea franțuzescă... *proh pudor!* Și-apoi de unde? dintr'o gazetă al cărei traiu întrece c'un an pătrarul unui véc și între abonatăii cărei umilitul dv. cronicar e trecut la elocinta cifră de ordine 87,365.

Noroc numai că „Familia“ eșind în Ungaria, nu se va da atâta svon în țără lucrului, numai decă potera dela „Contimporanul“, gróza haiducilor de codri literari, nu va avé gingășia se dea o n'ai întinsă publicitate păcatului, și vinovatului o mai strașnică pilduire.

Dar adicăte ce vreți? Numai un creier ca al lui Emile de Girardin e 'n stare se aibă de împărtășit cititorilor diarului seu câte-o ideie pe di, pentru ca mâna se nu dea iama printr'ale altora. Și de! nu numai Dumneșeu, dar și ómenii seu că glava lui Claymoor nu e capul lui Girardin.

Și pentru c'acésta se scie de mult, se trecem la lucruri mai noi.

*

Vineri, ziua de „Boboteză“, a avut loc tradiționala serbare a sântirii apelor și muierea crucii în mocirósele unde ale Dimboviței. Âncă de demință ulița lui Mihaiu-Vodă, dela biserica Slatari pân' la gârlă și de-ací ambele cheiuri până 'n strada Măgurean, tóte seménate cu stéguri, erau înșesate de lume. Vechia al-

bie ne mai fiind de cât un șanț, în curtea Prefecturei de Ilfov, adecă a Isprăvniceii, se ridicase în marginea cheiului stâng al rîului, pavilionul pentru serviciu, de o frumósă infățisare, gătít cu brad, verdetă, cununi și stindarde. În față-i o scară de aprópe o sută trepte, coborá la apă, adumbrítă de două șiruri de brađi.

Abiá ajunseseam, strábăténd cu greutate prin multime, lângă greul stâlp de zid al porții fostului palat al lui Ghica-Vodă, și marșul de sosirea procesiunii ne isbi auđul. O mișcare uriașă se produse: mulțimea se 'ndesă mai strins, capetele se 'nălțară mai sus, șirurile de soldați cari lungiau trotuarele își luară pozițiunea, gendarmii și sergenții de poliție se strinseră pentru a oprí năvălirile mulțimii curióse.

Eu imi ștersei ochelarii, și ca și ceialalți, me 'nălțai în vêrful picioárelor ca se véd mai bine. În urma muziceii care intoná rugăciunea, apărură stindardele a căror remășițe trențuite, fãlfãind mărét în vânt, ne-aminteau că pentru ca s'ajungi la glorie trebuie se lasă multe fășii din tine pe drumul ce strábăți.

Stat-majorul corpului de armată, strálucind la gât, pe umere, pe pept și la mâneci de broderii, de fir de aur și de căvălarii, le urméză pășind greu pe jos — invêțați se ámbie tot pe sus — prin stratul gros de paie ce se așternuse pe stradă spre marea mulțamire a picioárelor delicate.

Apoi începú defilarea sântelor icóne. Mari, grele, inegrite de fumul tēmăiei și-al timpului, încárcate de argint și de aur, treceau una câte una purtate de câte doi preóți fie-care investmântat cu cele mai pestrițe și mai lucsóse odájdiu ce-avea în fundul scrinului. În urma lor, capul bisericeii, perdut într'o scumpă și largă robă roșie a cărei códe erau purtate de doi copii acoperiți cu câte-un valtrap galonat cu roșu, imparte binecuvântări în dreapta și în stânga, spriginii de brațul unui archiereu. Mitrele daurite ale améndurilor, ornate cu pietre nestimate, schinteiau în rađeale sórelui, ațítând în mulți golani pofta de-a le avé în posunar.

Acum sosese trăsura regală condusă á la Daumont de patru telegari și doi surugii călári. Regele coborá și, în mijlocul innalților demnitari și-a gardelor superióre, își urméză pe jos calea ce se deschidea între șiruri de brađi pân' la pavilion. Serviciul începú, și catá s'o spunem, nu s'a abusat de rábdurea miilor de spectatori. Archiereul coborá la Dimbovița spre a 'nmuiá sânta cruce și în aplausele mulțimii, un descreeierat s'asvêrle în cãmășă în undele inghetate, cu tótă opréla agențiilor ordinei. În acelaș timp, la semnalul ce li se dedese de cătră trompetele aședate din distanță 'n distanță, tunurile începură se cutremure, din delul Spierei, aerul cu bubuitul lor.

Abiá archiereul reurcă treptele aruncând stropi de aiasmă 'n giurul seu, abiá regele părăsi pavilionul și poporul suveran, cu ilec, căciulă și pantaloni creți, năvăli cu furie pe sërmanii brađi ce slujiau spre infrumusețare. Un fir de verdetă nu scápă dorinței fie-cărui de a-și duce acasă ramura-i de brad dela „boboteză“ Paza, neputincióasă d'a face se se respecte proprietatea publică, se aduná întrégă 'n giurul chioșchului care numai astfel scápă jafului public.

În timpul acesta regele, în pórtă prefecturei, primia defiarea trupelor a căror trecere peste podul provisoriu de lemn aruncat pe apă, cum ele eșiau din mulțime și dispáreau în mulțimea, care se 'ndesă curióasă pe năltele cheiuri, infățisau privirii tabloul cel mai pitoresc.

Apoi totul se sfirși și încă o oră în urmă mulțimea furnică desă în sus și în jos.

Dar, de și totul a fost bine, farmecul de căpetenie al zilei a lipsit: „gerul bobotezei“ devenit proverbial, care în totdeuna rumeniá obrazii *lineri ori curați*,

și 'nvineția pe cei cu sbârciuri ori spoți. Eră cald de gurgeau strășinele.

*

Cu totă oboseala de zi, séra nu lipsii a merge la balul dat de societatea „Carpații” în teatrul „Dacia”. Am descris pe cel din anul trecut și deci, acum voi fi scurt. Ca ornament nou am observat printre ghirlandele și coronele de verdéță ce se 'ntindeau în giurul salei, blasone tricolore, în formă de inimă, fie-care din ele purtând numele unui ținut ori al vr'unui oraș mai însemnat al grădinei ce se 'ntinde dela Molna până la Tisa d'a lungul Carpaților.

Pețecerea s'a prelungit până la 5 ore demință cu destulă însuflețire și cu mai multă la urmă când se făcú și mai mult loc pentru învêrtit. Great attraction al serii a fost neinduios cadrulul național „Romana” de și mulți nu prè-l sciau bine jucă. D'altfel se vedea, că programul dantului n'a fost orênduit de dântuitori. Afară d'asta orênduiela a cam lăsat de dorit și în alte privințe. Sê fi fost pricină lipsa din tēră a președintelui care, spre bucuria multora, a sosit ca din senin tocmai în toiul balului?

„Dar se lasamo tote ațeste!” cum dicea réposatul întru fericire dascál de elinésca Colocotide, atât de bine imitat de prietenul Jipescu și aruncând strigătul leului italian Garibaldi: „Avanti!” sê urâm tinerei societăți ajungerea țintei la care aspiră! Cu stăruință, s'ajunge departe!

A. C. Șor

Literatura și arte.

Teatrul Național din Bucuresci nici în anul acesta nu intră pe calea ce duce la îndeplinirea misiunii sale. Acest teatru are un comitet, în frunte cu un director general, care ar avé sê-l conducă, însă în realitate nu pôte; căci — ni se scrie de acolo — decă misiunea teatrului Național este mai cu sêmă d'a face cunoscute publicului cele mai frumoșe producțiuni ale literaturii dramatice române și străine, preoții artii cer sê se susție din produsul muncii lor. Comitetul alege și admite piesele, însă comisiunea financiară a „artiștilor”, care are un vot consultativ în sinul comitetului, face dificultăți și piesele recomandate de comitet rămân ne jucate, căci „artiștii” vor sê jöce piese cari aduc venit sigur. Astfel și în stagiunea actuală s'au jucat mai ales feerii, operete și piese spectaculoșe, căci numai la aceste se adună lume. Pentru ce numai la aceste? Pentru că trupa e slabă și nu e îndemânică d'a reprezintă piese de valöre mai naltă... Se anunță tocmai acuma, că direcțiunea a primit și pus în repetițiune: „Șahâr Mahâr”, revistă în 4 tablouri de dl D. R. Rosetti, acesta se va reprezintă la 15/17 l. c. Opera italiană va jucă în curênd „Haiducul”, musică străină pe cuvinte românesci. Joi la 12/24 l. c. s'a reprezentat pentru prima-oră „Grandomania”, comedie originală în 3 acte, de dl Sava N. Șoimescu; acesta piesă, precum și aceea a dlor Duiliu Zamfirescu și Velescu, intitulată „Pré târziu”, a fost aprobată de comitet a se jucă, în urma concursului pentru cea mai bună comedie, concurs publicat an.

Concertul dlui Dima în Sas-Sebeș la 13 jan. a avut un succes complet. Dsa a fost însoțit de pianistul din Sibiu Heldenberg și de fiica acestuia. Programul, în care erau trei compozițiuni românesci, tôte ale dlui Dima, fu compusă din șapte piese, cari tôte fure acoperite de aplause. Ba cântărețul a trebuit sê mai cânte o piesă, ce nu eră în programă. Concertul s'a dat în sala cea mare a gimnasiului evanghelic. Dl Dima a fost în cvartir la casa ospitală a dlui comer-

ciant Ioan Oniț jun. Din Sas-Sebeș dsa a plecat la Caransebeș, ca sê dea și acolo un concert.

Dl Ioan Tuducescu, invêțator în Lipova, ni-a trimis manualele sale didactice, publicate de curênd și anume: „Micul Abecedar” ilustrat, pentru întrebuițare în școlele primare, partea I, pentru primul an de școlă, cuprinde mecanismul scrierii și cetirii, cu litere mici, prețul 20 cr.; „Metodul de procedere la Micul Abecedar ilustrat, pentru întrebuițare în școlele primare, partea I pentru primul an de școlă, cuprinde mecanismul scrierii și cetirii cu litere mici, prețul 40 cr.; și „Micul Abecedar” 18 tabele de părete, prețul 3 fl. 60 cr. Töte aceste sânt lucrute cu multă sirguință și pricepere, de aceea credem că întreprinderea zelosului invêțator va fi apretuită și spriginită de cei competenți, căroro o și recomandăm cu totă plăcerea.

O dramă nouă. Țilele trecute primirăm dela Bucuresci un volum intitulat: „Dorin”, dramă în 5 acte și în versuri de Vasile Rusanescu. Neputênd încă s'o cetim, vom publica de alta-dată o dare de sêmă. Acuma însăsmăm numai, că volumul se află de vëndare la Bucuresci, în tipo-litografia Cucu, cu prețul de 2 lei.

Istoria literaturii române. Sub acest titlu, precum aflăm din țiare, dl Ioan Lazarici, profesor în Deva, a publicat o carte pentru usul tinerimei române. Nevedêndu-o, nu putem vorbi mai pe larg despre ea. Prețul?

„Gazeta Transilvaniei” la anul nou ș-a schimbat ortografia etimologică de pân'acum cu cea fonetică, vöind sê făcă un pas înainte spre a ne apropiă mai mult de un tatea în scrierea limbei nöstre și spre a face posibil totodată fie-cărui Român ori și unde și de ori ce condițiune de a ceti diarul cu ușoretate.

Tipografia Alexi din Brașov rögă pe toți acei onorați domni, care au cerut în comision „Noul călindar de casă” pe anul 1884, a remite töte esemplarele, ce nu vor voi a ține în cont fix, căci la tipografie nu se mai află nici unul, er cereri totuș mai vin.

Țiare noue: „Revista”, diar săptămânal pentru interese generali. Sub acest titlu a apărut la Resița în Bănat o föie pentru popor, redactată de dl Simeon Pocrean. Acesta föie este o continuare a „Privighetörei”, care a încetat, precum va încetă și acesta, de cumva nu va fi scrisă mai bine, decăt cum este numerul prim. Prețul de prenumerațiune este pe un an 4 fl. — „Carpații” se numesce un nou diar care a eșit la Craiova și va apăre în töte țilele.

C e e n o u ?

Sciri personale. Dl B. P. Hășdeu a fost ales membru corespondent al Academiei imperale de sciințe din Petersburg. — Dl dr. P. Pipoș, profesor în Arad, va ține astăzi sâmbëtă la 26 januarie conferință în institutul teologic-pedagogic de acolo, despre „Școlă”. — Dl Leontin Șoimescu a fost ales deputat la camera în cercul Bocșei, comitatul Caraș-Severin.

Un om de bine, Dimitrie Hagi Vasile, de origine bulgară, carele însê a trăit și a murit în România, unde ș-a făcut stare, a ținut sê-și arate recunoscința cătră patria română, devenită patria sa, și prin testament a lăsat sume mari pentru scopuri filantropice românesci. Êtä aici, lista tuturor donațiunilor sale: 1) Academiei române 20,000 lei, pentru fundarea din venit a unui premiu de 5000 lei, cari sê se dea din 5 în 5 ani, pentru cea mai bună scriere în interesul comerțiului român; 2) Școlei de comerț din Bucuresci 20,000 lei; 3) Asilului Elena-Döмна 20,000 lei; 4) Institutului de nascere, 20,000 lei; pentru întreținerea unui numer de paturi; 5) Școlei asociațiunii constructorilor români, 10,000 lei; 6) Pentru măritarea a 10 fete române din-

tre cele mai silitore, din Asilul Elena-Domna, 20,000 lei; 7) Ajutor pentru construirea localului Ateneului român, 10,000 lei; 8) Societății tipografilor români, 10,000 lei; 9) Școlii de meserii din București, 10,000 lei; 10) Ajutor pentru construirea bisericii de pe proprietatea sa Movila, din comuna Poenari, județul Ilfov, 10,000 lei. — Onoare memoriei lui!

Hymen. Dl. Gr. Manolescu, directorul teatrului „Dacia” din București, s'a căsătorit cu domnișoara A. Popescu.

Reuniunea femeilor române din Sibiu a dat marți la 22 ianuarie un bal în folosul fondului său, care a reeșit foarte bine, căci s'a întrunit nu numai familiile române din loc, ci un mare contingent s'a adunat și din giur. Această reuniune, în frunte cu zelosa ei prezintă dna Maria Cosma n. Roman, se poate felicita, căci scopul ei este deja pe jumătate atins. Ceea ce ne dorește, este numai, că acest frumos exemplu nu se imităză nici la Arad, nici la Lugoj, nici la Caransebeș, nici în alte locuri, unde s'ar putea, și unde ar trebui.

Carnevalul în București. Societatea de binefacere regina Elisabeta dă astăzi sâmbetă la 14/26 jan. un bal cu tombola în sala teatrului Național; mai multe dămine au promis a se prezenta în costum național. — Societatea „Carpații” a dat la 6/18 l. c. bal în sala marelui otel „Dacia”. — Societatea „Furnica” va da un bal cu tombola marți la 24 jan. (5 febr.) în sala teatrului Național.

Congresul economic din Iași s'a deschis la 6/18 ianuarie. Se alege președinte dl. Porumbar, secretari dnl. Minovici și Chirila. Viitorul congres se va ține la Galați. S'a întâmplat și un incident neplăcut. Mai mulți membrii, protestând în contra prezinței unor străini, aceia părăsiră sala. Consulul austriac, creșdend că se face aluziune la prezința sa, eși din sală; după explicațiunile date însă, incidentul se complană.

Studentii români din Brașov. Societatea studenților dela școlile medie din Brașov țin vineri seara la 7 ore ședință publică în sala gimnasiului român, după următoarea programă: 1) „Cuvânt de deschidere” ținut de dl. profesor A. Barsean, conducătorul societății. 2) „România-Jună”, vals executat de orchestra societății. 3) „Stăruința Românilor în Dacia lui Traian”, studiu istoric de G. Teclu. 4) „Remas bun codrului”, cor de bărbați de F. Mendelssohn-Bartholdy. 5) „Papi-nian și Vespasian”, dialog umoristic reproduc de Lazar Theodor și Gheorghe Bogdan. 6) „Bucuri nevinovate”, cor de bărbați de Spohr. 7) „Suvenir de Mehadia”, solo de flaută cu acomp. de orchestră. 8) „Din giurul Lugojului”, obiceiuri populare descrise de Petru Barbu. 9) „Bayonna”, marș executat de orchestra societății.

Adunare învățătorească. Subreuniunea învățătorilor români gr. or. din protopresbiteratul Făgărașului va ține prima adunare generală în anul acesta la 15/27 ianuarie în școla din Făgăraș. Președintele reuniunii e dl. Vincentiu Grama, notar dl. Nicolae Aron.

Reuniunea femeilor române din Brașov va da la 14/26 ianuarie bal în sala otelului „Nr. 1.” pentru fondul său, menit d'a ajutoră creșterea fetelor sărace. Damele se vor prezintă mai tôte în costum național.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu a ținut adunarea sa generală de constituire în ziua de Crăciun. Președinte s'a ales erăș dl. Nicolae Cristea, vice-președinte dl. Nicolae Simțion, notar dl. Ioan Garbacea tipograf, cassar dl. Vasile Ardelean sodal mesar, controlor dl. Florian Crucita croitor, bibliotecar dl. Ioan Ceontea tipograf. Membrii în comitet dnl.: Sam. Balteș, Andrei

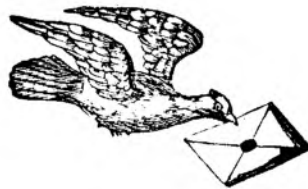
Balteș, Ioan Roșca, Ioan Muntean, suplenți George Bogoriu, Aurel Trifan, Iosif Morariu, Nicolae Fulea. Numarul membrilor s'a urcat la o sută.

Respuns la reflexiune. Iau la cunoștință plăcută reflexiunile dlui V. Babeș făcute la rectificarea mea din nrul ultim al anului trecut, încât acum retrage ce a fost dis mai nainte despre conferința ținută la mine pentru întemeierea foii „Viitorul” și despre funcționari; er nomenclatura de „novițiu” o primesc în acel înțeles, că nu me pricep la restălmăcirea cuvintelor; de amicitia acea însă ce o arată cătră mine prin tôte foile dela înființarea „Viitorului” încôce, i mulțămesc foarte. Dr. Iosif Gall.

Sciri bucureștene. Regina, eșind dela represinținea de sâmbetă a operei italiene, a perdut un briliant în valôre de trei-șeci mii lei. După ôre-care cercetări, piatra a fost găsită în zăpadă de cătră un serginte de oraș. — *Inalta societate din Galați* întrunită la o petrecere cu ocaziunea anului nou a trimis o telegramă de felicitare trei Agata Bărsescu la Viena, care — precum se șcie — s'a născut la Galați. — *Gubernul* a comandat construirea a două vase de resbel în Englitera; cu priveghiarea lucrărilor și transportarea lor în țeră a însărcinat pe dl. căpitan Coslinschi din flotilă, care a și plecat în această misiune. — *Anul nou* s'a serbat cu pompa obicnuită, celebrându-se un oficiu divin la mitropolie, unde a asistat și regele, incungiu-rat de casa sa civilă și militară.

Necrolôge. Zenobiu Hodos, paroc gr. or. în Iclandul-mare, Transilvania, a murit la 6 ianuarie în etate de 74 ani, lăsând în doliu pe soția sa Maria n. Filipescu, pe fiul său Basiliu și pe alți consăngeni. — Radu Petric, paroc gr. or. în Rosnov, Transilvania, a încetat din viață la 10 ianuarie.

Poșta Redacțiunii.

A. M. Ne pare rên, că nu putem implini cererea.

Dlul E. D. în V. Ve asigurăm, că de aici foia se espe-dză regulat. Dcă totuș nu o primiți regulat, numai poșta pôte fi cauza.

Dnei A. C. în G. În curênd veți primi.

Călindarul sêptemânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sôrele resare	Sôrele apune
Dumineca leproșilor, Evang. dela Luca, c. 17 v. 7, a inv. 10.					
Duminecă	15	27	Cuv. P. Pavel Tib.	7 35	4 51
Luni	16	28	Sf. Ap. Petru	7 34	4 53
Marți	17	29	† Cuv. Păr. Antonie	7 33	4 55
Mercuri	18	30	† Sf. Păr. Atanasie	7 32	4 57
Joi	19	31	Cuv. Păr. Macariu	7 31	4 58
Vineri	20	1	† Cuv. Păr. Eftimie	7 29	4 59
Sâmbetă	21	2	Cuv. Păr. Maxim	7 28	5 1

Rugăm pe abonanzii noștri să binevoiescă a-și innoii de timpuriu abonamentele; cei ce în restimp de 8 zile nu vor responde prețul de abonament, vor primi dela noi ramburse poștale, căci cu abonamente a conto nici o foie seriôsă nu se pôte sustine. Cei ce nu mai vor să fie abonanzii noștri, să ne innapoieze numarul acesta, ca să-i ștergem din registrul abonanzilor.